

MUSIC OF ARGUVAN IN THE CONTEXT OF ACADEMIC LITERATURE

Can AYDOĞDU*¹
M. Emin ŞEN**

*Arş. Gör., İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Müzik Bilimleri Bölümü

**Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Müzik Bilimleri Bölümü

Abstract

Cultural similarities in ethnic structures, which fed from the same essence in meaning the perception of the world that make up the music, can find specific positions in folk music with their original formal structures in some regions of Anatolian geography. In this perspective, Arguvan creates a field for ethnomusicology studies by making local music attractive with its uniqueness in structure and performance.

This study, which aimed to identify and classify the academic literature written about Arguvan region music between the years 1997-2021, is considered important in terms of being a reference for the researches to be made on the music culture of the region and being a reference in the selection of the subject. The research is a descriptive study to determine the situation in terms of the purpose it carries and the quality of the data collected with the method followed in accordance with this purpose. By adopting the scanning model, a total of 31 publications were accessed by literature review, document review and database review such as YÖK National Thesis Center database and Google Scholar; then the related literature was analyzed by content analysis, one of the qualitative data analysis methods, and classified according to their contents.

The study includes the findings that the literature on Arguvan region music mainly focuses on religious music, secular music, dialect-dialectic-language features, minstrel tradition and local instrument organology.

Keywords: Arguvan, Local Music, Literature.

AKADEMİK LİTERATÜR BAĞLAMINDA ARGUVAN MÜZİĞİ

Özet

Müziği oluşturan dünya algısına ilişkin olarak aynı özden beslenen etnik yapılarıdaki kültürel benzerlikler, Anadolu coğrafyasında kimi yörelerde özgün biçimsel yapılarıyla halk müziği bünyesinde kendilerine spesifik konumlar bulabilmektedir. Bu açıdan Arguvan, yapı ve icra biçimindeki özgünlüğü ile yöre müziğini çekici kılarak etnomüzikoloji çalışmalarına alan oluşturmaktadır.

1997-2021 arasındaki yıllarda Arguvan yöresi müziği ile ilgili yazılmış akademik literatürün tespit edilmesi ve sınıflandırılması amacıyla hazırlanan bu çalışma, yöre müzik kültürü ile ilgili yapılacak araştırmalara kaynak oluşturması ve konu seçiminde referans olması bakımından önemli sayılmaktadır. Araştırma taşıdığı amaç ve bu amaca uygun olarak izlenen yöntem ile toplanan verilerin niteliği açısından durum saptamaya yönelik betimsel bir çalışmadır. Tarama modeli benimsenerek literatür taraması ve doküman incelemesi ile YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanı ve Google Scholar gibi veri tabanları taranarak ulaşılan toplam 31 yayın ile oluşturulan ilgili literatür, nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizi ile tablolaştırılarak içeriklerine göre sınıflandırılmıştır.

Çalışma, Arguvan yöresi müziği ile ilgili literatürün ağırlıklı olarak inanç müziği, seküler müzik, ağız-şive-dil özellikleri, aşıklık geleneği ve yöre çalgı organolojisi konularına odaklandığı tespitlerini içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Arguvan, Yerel Müzik, Literatür.

1. Giriş

Kültürel birikim, bir bakıma yaşanmışlığın tortusudur. Dolayısıyla kültür aslında evrensel felsefik düşünceye göre de doğaya karşı insanın yaptığı her şeydir. Yaşamı boyunca çevresi ile etkileşimlerinden ürettiği anlamları toplumsal hafızasında yaşatan insan, bu anlamları müziksel formlara yükleyerek kültürel ritüellerinde kullanmış, tarihsel süreç içinde farklı toplulukların ve kültürlerin yarattığı birikim gelişime uğrayarak günümüze dek ulaşmıştır.

¹ Sorumlu Yazar E-mail: can.aydogdu@inonu.edu.tr / Doi: 10.22252/ijca.1105358

Türkler, ozanlarının kopuzundan dökülen nağmeleri göç yolundaki milletlerin müziği ile etkileştirerek olgunlaştırmıő ve geliőtirmiő, özündeki ses fenomenini anonim özellikteki bir boyutla yüzyılların tecrübesi içinde geldikleri Anadolu'da yaőatmıőlar ve günümüze kadar gelmelerini sađlamıőlardır.

Müzik, bireyin yaőam döngüsü içerisinde kültürel açıdan iőtisel algıları ve bu algılar içerisinde var olan müziksel beğeni ve refleksleri barındırır. Buradan hareketle müzik ögesinin kültürel boyutu, topluluğun özünden türeyen ses örüntülerinin sosyal yapı ve kültürel değerler arasında sonik ifadesi olarak okunmalıdır (Şen, 2021: 15). Aynı özden beslenen etnik yapılarıdaki kültürel benzerlikler, toplumsal tabakalarda sıklıkla karőılaőılan durumun açığa çıkardığı bir sonuçtur aslında. Bu benzerlikler, sadece Anadolu müziği bağlamında bir durumdan ziyade evrensel nitelik taşıyan tüm çalıőmalarda karőımıza çıkabilen ve world music uzantılı araştırmaların öznesini oluşturan kültürel bir fenomendir.

Anadolu coğrafyasında ise kimi yöreler, özgün biçim yapılarıyla halk müziği bünyesinde kendilerine spesifik konumlar bulabilmektedir. Bu konumlar yöreden yöreye deđiően ve her biri kendi içerisinde sonik ifadesi ile kültürel yapıda yer bulan hançere, ağız, dil özellikleri ve üslup-tavır gibi ifadeler barındıran dikkat çekici farklılıklar içermektedir. Anadolu coğrafyası içeriğinde Arguvan yöresi müziği, yukarıda bahsedilen özellikleri barındıran bir yapıda karőımıza çıkmakta, müzikal yapı ve icra biçimi açısından özgünlük sergilemekle yetinmeyip günlük konuőma dilini referans alarak yöreye özgü ağız yapısını da türkülerine yansıtmaktadır.

Arguvan Yöresi müzikal yapısı, yöre insanının isimlendirmesi itibariyle *içeri makam* ve *dıőarı makam* olarak iki bölümde incelenebilir. İlgili literatür tarandığında müzikal çeőtlilikte dini müzik, din dıőı müzik, dünyevi müzik, inanç müziği, Alevi inanç müziği vb. gibi farklı yerel ağız söyleyiőlerine rastlanmaktadır. Bu nokta da Arguvan yöresinde bahsi geçen adlandırmaların içerik açısından olduğu ve Türk Sanat Müziği kapsamındaki makamsal olgularla karıőtırtılmaması gerekmektedir (Haőaő vd. 2015: 205).

Konu bakımından gurbet, hasret, sevgi, aők, ayrılık vb. iőlenen biçemlerden uzun ve kırık havalar *dıőarı makam* olarak tanımlanmaktadır. Dıőarı makam türkülerinde yerel ağız özelliklerinin yoğun bir şekilde görölmesi ve türkülerin belirli kısımlarında gerek anlık duygularla gerekse icranın akıőı gereğince bir takım katma sözlerin kullanılması tespitlerimiz arasında yer almaktadır. Katma sözlerin *neydem, ölem ölem, derdi güzel, oy gader, ah aman* vb. gibi yöreye has kelimeler olduğu görölmele birlikte bu sözlerin yöre türkülerine karakterini veren önemli bir özellik olduğu düşünölmektedir. Ayrıca iőtisel kayıt taramaları neticesinde dıőarı makam kategorisine ait türkülerin icrası sırasında kısa sap bağlamaların yoğun bir biçimde kullanıldığı tespit edilmektedir.

Arguvan Yöresinde dinsel müzik olarak kabul gören, toplumun inanç yapısı etrafında ortaya çıkmıő, geçmiőtten günümüze ritüeller içerisinde şekillenen ve ulaőan diğer bir form da *içeri makam* ismiyle ifade edilmektedir. Konu edilen yörede, *deyiő, duaz-ı imam, mersiye, miraçlama* ve *semah* gibi dinsel müzik türlerinin icrası yapılmakta ve bu makamlar başlığı altında değerlendirilmektedir.

Kıraat Semahı, Kırklar Semahı, Ağbaba Semahı, Ya Hızır Semahı Arguvan Yöresi inanç müziği kapsamındaki cem ritüelinde yaygın görölün eserler olarak karőımıza çıkmakla birlikte çevre bölgelerde de bu eserlerin icrasının sıklıkla yapıldığı, bu duruma kültürel etkileőim ve Alevi dedelerinin baők bölgelere gidip cem törenlerini yürütmesi gibi çeőtli sebeplerin yol açtığı düşünölmektedir. Arguvan Yöresinde dinsel türlerin icrası geçmiőtte *Dede Sazı* olarak tanımlanan ve pençe metoduyla çalınan sazlar ile yapılırsa da günümüzde genel olarak kısa sap bağlamalar tercih edilmektedir. Arguvan yöre müziğinin 1997-2021 yılları arasında akademik literatürde konu edilen 33 bilimsel yayının içeriğiyle oluşturulan çalışma, bölge müziğinin akademide nasıl ve ne içerikte ifade bulduğu yönünde içerik sunmaktadır.

2. Yöntem

Nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması deseni ile oluşturulan araştırmada, 1997-2021 yılları arasında Arguvan yöresi müziği üzerine yapılan makale, doktora ve yüksek lisans tezlerini tespit etmeyi amaçlanmıőtır. Bu amaca uygun olarak literatür taraması ile ulaşılabilen verilerin niteliği açısından durum saptamaya yönelik betimsel bir çalışmadır. Betimsel araştırma, varlığını devam ettiren olguların analiz edildiği, yaőayanların, var olanların ya da yaőananların ne olduğunu betimleyip açıklamalar yaparak değerlendirilmesi şeklinde açıklayabiliriz (Sönmez-Alacapınar, 2018: 47-48).

Literatür taraması noktasında çeőtli tarama yöntemleri bulunmakla beraber anahtar kelimeleri belirlemek önemli bir adım kabul edilir. Günümüzün teknolojisi sayesinde ulaşılabilen dizin, indeks ve elektronik veri tabanlarında önceden belirlenmiőt olan anahtar kelimelerle arama yapılabilir. Bu yöntem aracılığıyla ise birincil ve ikincil kaynaklara ulaőmak mümkündür (Büyükoztürk vd, 2018: 48). İnceleme yapılan alanla ilgili yazılı kaynakların taranması, baők bir deyiőle kütüphane çalışması olan literatür taraması; alan çalışması,

gözlem, görüşme, kayıt teknikleri ve sözlü tarih aktarımı gibi kültürün yazısız yönlerine yönelik araştırma, inceleme ve yöntemlerin birer tamamlayıcısıdır (Mustan Dönmez, 2019: 122).

Literatür taraması ve YÖK Ulusal Tez Merkezi-Google Scholar gibi veri tabanları kullanılarak elde edilen veriler ışığında oluşturulan araştırmada, 1997-2021 yılları arasında Arguvan Yöresi müziği ile ilgili yapılmış 1 doktora tezi, 8 yüksek lisans ve 22 makale olmak üzere toplam 31 akademik yayın yer almaktadır.

Arguvan yöresi müziği ile ilgili olarak yaptığımız akademik literatür araştırmamızda, daha önce yapılmış çalışmaların yazar soyadı-adı, yılı, yayının ismi, türü ve çalışmanın yapıldığı üniversite/enstitü ya da dergi isimleri tablolar halinde yayın yılı baz alınarak sıralanmıştır. Ayrıca ulaşılabilen bilimsel çalışmaların içerikleri doğrultusunda bir sınıflandırma yapılmasını gerekli görüp, seküler müzik, dinsel müzik, karma müzik başlıklarını tercih ederek akademik yayınlar kategorize edilmiş, tablolar aracılığıyla da desteklenmiştir.

3. Bulgular ve Yorumlar

3.1. Arguvan Yöresi Müziği Literatür Dağılımı

Malatya iline bağlı Arguvan ilçe ve köyleri müziği ile ilgili yazılı literatürün taranması kapsamında ulaşılabilen 1 adet Doktora Tezi, 8 adet Yüksek Lisans Tezi ve 22 adet makale olmak üzere 31 adet akademik çalışmanın yüzde ve frekans tablosu aşağıda verilmiştir.

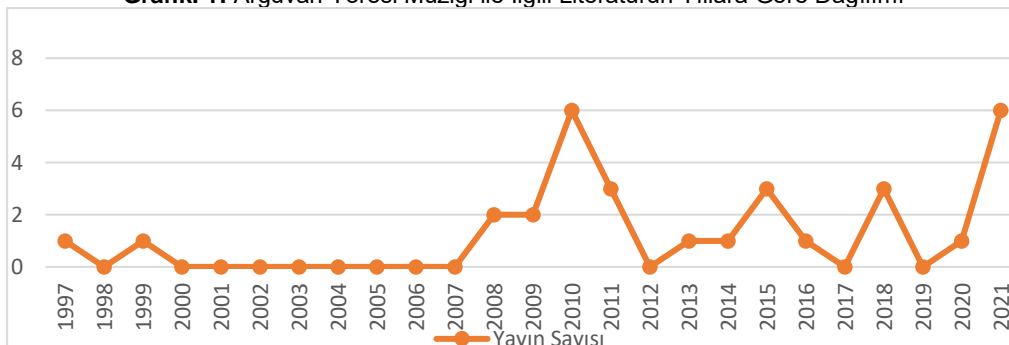
Tablo. 1: Arguvan Yöresi Müziği ile İlgili Literatürün Yayın Türlerine Göre Dağılımı

Yayın Türü	Frekans	Değer %
Doktora Tezi	1	3
Yüksek Lisans Tezi	8	26
Makale	22	71
TOPLAM	31	100

3.2. Arguvan Yöresi Müziği Literatürünün Yıllara Göre Dağılımı

1997-2021 yılları arasında ilgili literatür tarandığında bazı yıllar arasında yayınlarda artış, bazı yıllarda ise düşüş olduğu tespit edilmiştir. 1997 de başlayıp 2010 yılında en yüksek yayın sayısını gören literatür, ilerleyen yıllarda durağan bir seyir izlemiş, 2018 yılındaki 3 adet yayın ile başlayan süreçte ki yükseliş grafiğinin 2021 yılında 6 adet yayına ulaştığı görülmektedir. Etnomüzikoloji temelli yaklaşımlarla kültür-müzik ilişkili çalışmalar son yıllarda ülkemiz müzik kurumlarının gerek sayı gerekse çeşitlilik bakımından artması ile akademik anlamda literatür ve eğitim seçeneklerinin ilgi odağı haline gelmesini sağlayarak bu alana ilgiyi arttırmıştır. Grafik. 1'de son yıllarda görülen çıkış ivmesi bu durumun göstergesi olarak okunmalıdır.

Grafik. 1: Arguvan Yöresi Müziği ile İlgili Literatürün Yıllara Göre Dağılımı

3.3. Arguvan Yöresi Müziği Literatürünün İçerik Dağılımı

Yöre müziğinin işlenmiş olduğu akademik yayınlar incelenip analiz edilerek oluşturulan araştırmada, seküler müzik, dinsel müzik ve karma başlıkları adı altında ilgili literatür içerik yönünden kategorilendirilmiştir. Ulaşılabilen 31 adet akademik çalışmanın içeriklerine ait yüzde ve frekans tablosu aşağıda Tablo. 2'de belirtilmiştir.

Tablo. 2: Arguvan Yöresi Müziği ile İlgili Literatürün İçerik Dağılımı

İçerik	Frekans	Değer %
Seküler Müzik	6	19
Dinsel Müzik	6	19
Karma	19	62
TOPLAM	31	100

Tablo 2 incelendiğinde; yörenin daha çok ağız-Şive özellikleri, edebi yapı, halk ozanları, din dıŐı müzik gibi konuları kapsayan 6 adet çalışma *Seküler Müzik* başlığı kapsamında, yöredeki Alevi-BektaŐi inanç yapısına paralel olarak ortaya çıkmıŐ olan dini müzik türündeki 6 adet çalışma ise *Dinsel Müzik* başlığı altında yorumlanmaktadır. AraŐtırmacıların çalıŐmalarında hem din dıŐı müzik hem de dinsel müzik türlerinin yanında müzik sosyolojisi temelli yaklaşımlarla oluşturulan çalıŐmalardan tespit edilen 19 adet akademik yayın ise değerlendirilerek *Karma* başlığı altında toplanmıŐtır.

Seküler Müzik başlığı altında toplanan çalışmaların, yöreye ait ağız-Şive özellikleri, üslup, tavır, edebi yapı vb. konular üzerine yođunlaŐtıđı tespit edilmektedir. Bu çalışmalar, ulusal düzeyde Arguvan havaları olarak isimlendirilen Arguvan yöresi uzun havaları ve kırık havaları etrafında yođunlaŐtıđı görülmekle birlikte icra biçimleri, söyleyiŐ biçimleri ve kültürel analizleri ile %19 oranda *Seküler Müzik* baŐlıđıyla belirtilmiştir.

Arguvan toplumunun büyük çoğunluğunun Alevi inancına mensup olması, yörede önemli ölçüde inanç müziği temelli eserlerin oluŐumuna doğrudan etki etmektedir. Bu bağlamda Arguvan yöresi dinsel müzik literatürünün varlığı doğal bir durumdur. İlgili literatür incelendiğinde, Alevi toplumunun ibadeti olan cemlerin çok yönlü incelenmesi, cem çeŐitleri, cemlerde icra edilen eserler ve türleri, ibadetlerde kullanılan enstrümanlar ve organolojik özellikleri, yöreye özgü bağlamaların icra biçimleri vb. konuların odak noktası oluŐturduđu ve aşıklık geleneği gibi edebi-inanç-kültürel konuların iç içe ele alındığı araŐtırmalarında literatürde özel bir yer tuttuğu görülmektedir. Dinsel müzik etnolojisi bağlamı yönüyle %19 orana sahip bu çalışmalar *Dinsel Müzik* başlığı altında toplanmıŐtır.

Arguvan yöresine ait literatüre göre müzik türlerini dini ve din dıŐı olarak ayırmak mümkün görülmekte, bu iki yapıyı bir arada inceleyen çalışmalar tespit edilmektedir. Her iki yapının bir arada incelendiği çalışmalar yöre müziğinin genel karakteristik yapısını ortaya koyma bakımından önemli olduğu düşünölmekle birlikte kültür, inanç, müzikal kültür, sosyal yapı vb. konuların bir arada iŐlenmesi yörenin zengin yapısını ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışmalar ise % 62'lik bir dilimle *Karma* başlığı altında değerlendirilmiştir.

3.4. Arguvan Yöresi Müziği Literatür İçerik Bilgileri

Akdemir'in "*Malatya Arguvan Yöresi Din DıŐı Ezgilerin İncelenmesi*" konulu çalışması, ilçenin ağız özelliği ve aşıklık geleneğinin genel karakterini betimlemekle birlikte yöreye ait beŐ adet sözlü ezgi de incelemiŐtir.

Temiz'in "*ÂŞık Hasan Hüseyin Orhan'ın Hayatı ve Eserlerinin Belgelerle Tesbiti*" isimli çalışmasında, yörenin aşıklık geleneği temsilcisi AŐık Hasan Hüseyin Orhan'ın hayatı, yerel aşıklık kimliği, Őiirlerinin edebi yönlerinin incelenmesi yapılmış ve aŐıđa ait eserler derlenerek notaya alınmıŐtır.

Kılıç'ın "*Her Yönüyle Arguvan*" isimli araştırması, yörenin ağız özellikleri, yöredeki ozanlık-aşıklık geleneği ve önde gelen temsilcileri hakkında bilgiler içermektedir.

Pekşen, "*Gönöl Erenlerinin Sesi*" çalışmasında, yöredeki inanç müziklerinin icrasında kullanılan sazlar ile ilgili olarak tel sayıları, perde düzenleri, çalım Őekilleri gibi konuları iŐleyip, eserlerin notaya aktarımındaki mevcut problemlerin çözümlü için önerilerde bulunmuştur.

AtaŐ'ın "*GeçmiŐten Günümüze Arguvan Müzik Kültürünü Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi*" konulu çalışmasında, yöre müzik kültürünü etkileyen çeşitli faktörler tespit edilmiş ve yöre müziğinin genel yapısı, dil-ağız özellikleri, yöre türkülerini icra eden kiŐiler, TRT repertuarındaki Arguvan türküleri gibi çeşitli bulgular yorumlanmıŐtır.

Bulgan, "*Malatya-Arguvan Bölgesi Saha Araştırması ve Etnomüzikoloji Açısından Önemi*" isimli araŐtırmasında, Arguvan Yöresinin ortaya çıkarılamamıŐ yönlerini tespit etmek, derlemek, arŐivleyip gelecek

nesillere ulaştırmanın önemine vurgu yapmış, bu araştırmaların ise önemi ve nasıl yapılması gerektiği hususunda önerilerde bulunmuştur.

Aslan'ın "Arguvan Yöresi Halk Oyunları Müzikleri" konulu çalışması, yöre halk oyunları hakkında genel bilgiler, oyunların kategorize edilmesi, yörede halk oyun müziklerinde kullanılan çalgı aletleri ve Arguvan halk oyun müziklerindeki metrik yapı çeşitli grafiklerle desteklenerek açıklanmıştır.

Bulgan'ın "Arguvan Müziğinin Türk Folklorundaki Yeri" çalışması, yöre müziğinde kullanılan tonal yapı, ritmik yapı, enstrümanlar hususunda genel bilgiler içermekte ve Arguvan müziğinin genel karakteristik yapısı hakkında tespitler de bulunmaktadır.

Ergün'ün "Arguvan Türkülerinin Duygu Analizi ve Psikolojik İşlevi" isimli çalışması, öfke, mutluluk, korku, iğrenme, şaşırma gibi çeşitli duygu biçimlerinin, Arguvan türkülerinin içerisinde kullanım durumunun sayısal analizini içermektedir.

Özdemir'in "Arguvan Ezgilerinin Halk Müziğine Etkileri ve Halk Müziğinin Arguvan Müziğine Etkileri" konulu araştırma, halk müziği, halk müziği unsurları, halk müziği sistemi konularını değerlendirmekte ve Arguvan türkeleri üzerindeki yansımalarını analiz etmektedir.

Öztürk, "Gelenek ve Modern Arasında Arguvan Müzik Kültürü" adlı çalışmasında, yöre türkülerinin usul ve makamsal yönleri üzerine çeşitli tespitlerde bulunmakla birlikte kültürel değerlendirmelerde yapılmıştır.

Türkmen'in "Ulusal Evrensel Arguvan Ezgileri" araştırması, türkülerin çeşitli tanımlamaları ve genel hatlarıyla Malatya türkeleri üzerine tespitler bulunmakta ve Arguvan ağızı hakkında detaylandırmalar içermektedir.

Elçi'nin, "Arguvan Âşıklık Geleneği" isimli çalışmasında, Arguvan yöresindeki aşıklık geleneği hakkında verilen genel bilgiler ışığında, yöre aşıklarının hayatları ve eserleri üzerine tespitlere yer verilmiştir.

Eroğlu, "Arguvan Yöresinde İcra Edilen Semahların Müzikal Analizi" isimli yüksek lisans çalışmasında Alevi-Bektaşî inancı ve cem ibadetleri noktasında genel bilgiler içermekle birlikte Arguvan yöresinde icrasının yapıldığı tespit edilen semahların müzikal analizleri yapılmıştır.

Mutlu'nun "Arguvan Yöresi Sözlü Halk Müziklerinde Yer Alan Yöresel Söyleme Özelliklerinin İncelenmesi" konulu çalışması, Arguvan yöresi türkülerinin yerel söyleme biçimleri ve türkülerinde geçen ağız, sözcük, deyim, kalıplaşmış sözler gibi unsurların tespiti yapılmıştır.

Altıkulaç "Arguvan, Hekimhan ve Polat Yöresinde Söylenen Kırık Havalardan Taşıl Bezekleme Yöntemiyle Çözümlemesi ve Karşılaştırılması" yüksek lisans tezinde, konu başlığında da belirtilen yörelere ait türküler edebi, dilbilimsel, müzikal yapıdan incelenmiş ve yörelere ait seçilen türküler taşıl bezekleme olarak ifadelendirilen yöntemle kodlanarak analizlerde bulunulmuştur.

Şahin'in "Arguvan Yöresindeki Ağıtlar Üzerine Bir Araştırma" başlıklı çalışması, Arguvan İlçesine bağlı köylerde icra edilen ağıt örnekleri, yaşanmış hikayeleri ile derlenerek birçok yönden analiz edilmiştir.

Akkuş, "A Swot Analysis Of Arguvan Türkü Festivali" başlıklı çalışmasında Arguvan Türkü Festivalinin sosyolojik yansımaları analiz edilmektedir.

Haşhaş, İmik, Aydoğdu'nun "Arguvan Örneğinde Dede Sazının Organolojisi ve İcra Özellikleri" başlıklı çalışması, yörede inanç müziğinin icrası sırasında çalınan dede sazının çalım teknikleri ve bağlamanın formuyla ilintili olarak çeşitli tespitlerde bulunulmuştur.

Haşhaş, İmik ve Aydoğdu; "Malatya/Arguvan Halk Müziği Kültürü Üzerine Bir Araştırma" başlıklı makalelerinde, Arguvan yöresinin müzikal kültürünün genel karakteristik yapısı ortaya konulmuş ve türkü örnekleri üzerinden yörenin ağız-şive özellikleri başta olmak üzere çeşitli tespitlere ulaşılmıştır.

Akkuş, "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Bağlamında Arguvan Türkülerinin Sürdürülebilirliği" başlıklı çalışmasında Arguvan türkülerinin geleceğe aktarılmasında emek veren kurumların faaliyetlerine yer verilmiştir.

Şahin, "Malatya-Arguvan Yöresinde Zakirlik Kurumu", Gelenekte Dün ve Bugünü", başlıklı çalışması, Arguvan yöresi inanç müziği ile bağlantılı olarak değerlendirilen zakirliğin genel yapısı hakkında tespitler içermektedir.

AkkuŐun “*Local Female Performers In Publicity Of Arguvan Folk Songs, As An Element Of Intangible Cultural Heritage*” isimli çalışmasında yöre müziğinde yer alan kadın icracıların sanatsal yaŐamları ve yöre müziğine katkıları ele alınmıŐtır.

Aydoğdu’nun “*Arguvan Yöresi Geleneksel Trenlerimizde Müzik Sanatının Kullanımına Yönelik Tespitler*” başlıklı yüksek lisans tezinde, yörede uygulanan geleneksel törenlere dair kültürel analizler ve bu törenlerde icra edilen eserlere yönelik tespitler yapılmıştır.

Karaca, “*‘AŐık Kul Duran’ın Hayatı ve Sanatı zerine Bir İnceleme*” konulu yüksek lisans çalışmasında, Arguvan yöresi aşıklık geleneği bağlamında, Kul Duran’ın biçim, üslup, dil özellikleri vb. konular analiz edilerek aşıklık geleneği ve halk müziğine etkileri tespit edilmeye çalıŐılmıŐtır. Literatür taraması, kiŐisel görüŐmeler ve röportajlardan faydalanılarak yapılan araştırmada AŐık Kul Duran’a ait eserler notaya aktarılmıŐ, notalanan eserlerin karar sesi, dizisi, seyri, usul gibi konular üzerine tespitlerde bulunulmuştur.

AkkuŐun “*Somut Olmayan Kültürel Miras Kapsamında Arguvan Türkülerinin İçerik Analizi*” başlıklı makalesinde, Arguvan türkülerinde geçen sözcüklerin özellikleri, türleri, yerel kavramlar, yöreye özgü söylemler, motif ve sembolleri tespit edilip sınıflandırılmıştır. Nitel araştırma yönteminin uygulandığı çalışma, grafik ve tablolarla desteklendirilmiŐtır.

Dağdeviren, “*Arguvan Yöresi Halk Müziği Eserlerinde Usul, Metrik Yapı ve Dzm Sistemleri*” konulu çalışmasında, yörede icra edilen eserlerin usul yapısı, metrik yapısı ve dzm sistemleri hususunda tespitler ortaya konulmuŐtur. Ayrıca çeşitli kitaplar, albümler ve arŐivlerin taranması sonucu ulaşılabilen 441 adet yöre eseri, çalışmanın sınırlandırılması açısından kıstas olmuŐtur.

Dağdeviren’in “*İnanç Müziği Etnolojisi Perspektifinde Arguvan Yöresi İçeri Makamı zerine Yapısal ve Kültürel Analiz*” isimli doktora tezi, Arguvan yöresinin inanç müziği kapsamında ulaşılabilen 107 eser bağlamında kültürel ve yapısal değerlendirmelerde bulunulmuştur. Ayrıca Arguvan cem gelenekleri, inanç müziği türleri, icra sırasında kullanılan saz formları vb. baŐlıklar ele alınarak yöredeki dinsel müziğin inceleme kapsamı detaylandırılmıŐtır.

Mustan Dönmez’in “*Arguvan Yöresi Müzik Kültürünün Genel Karakteristiği ve Bölgesel zellikleri*” konulu alıŐması Arguvan müziğinin içerik özellikleri ve biçemsel yapısı alt baŐlıklarıyla yörenin müziği hakkında genel tespitlere ulaşılmıştır.

Mustan Dönmez ve Dağdeviren, “*Arguvan Yöresi İnanç Müziği İçeri Makamı zerine Yapısal ve Kültürel Analiz*” başlıklı makalesinde, inanç müziği etnografisi ve yörenin din dıŐı ve dinsel müziklerinin genel karakteristik yapısı üzerine analizler yapılmıştır. Ayrıca yöreye ait eserler, nota görselleriyle desteklenerek çeşitli tespitlerde bulunulmuştur.

Mete, “*Malatya-Arguvan Yöresi Halk Müziğine Genel Bir BakıŐ*” isimli çalışmasında alan araştırması ve kiŐisel görüŐmeler yöntemiyle yöre müziğinin genel karakteristik yapısı incelenmiŐtır.

Tablo. 3: Arguvan Yöresi Müziği ile İlgili Literatürün Künye Bilgisi

Yayın Türü	Yazar	Yayın Adı
Doktora	Dağdeviren, M. (2021)	“İnanç Müziği Etnolojisi Perspektifinde Arguvan Yöresi İçeri Makamı zerine Yapısal ve Kültürel Analiz”, İnönü Universitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Malatya.
	Akdemir, M. (1997)	“Malatya Arguvan Yöresi Din DıŐı Ezgilerin İncelenmesi” İstanbul Teknik Universitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
	Temiz, M.N. (1999)	“AŐık Hasan Hüseyin Orhan’ın Hayatı ve Eserlerinin Belgelerle Tesbiti”, İstanbul Teknik Universitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
	AtaŐ, M. (2009)	“GeçmiŐten Günümüze Arguvan Müzik Kültürünü Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi”, İnönü Universitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
	Eroğlu, S (2011)	“Arguvan Yöresinde İcra Edilen Semahların Müzikal Analizi”, İstanbul Teknik Universitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
	Mutlu, F.	“Arguvan Yöresi Sözlü Halk Müziklerinde Yer Alan Yöresel Söyleme zelliklerinin İncelenmesi”, Kırıkale Universitesi, Sosyal Bilimler

Yüksek Lisans	(2011)	Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale.
	Altıkulaç, S. (2013)	"Arguvan, Hekimhan ve Polat Yöresinde Söylenen Kırık Havaların Taşıl Bezekleme Yöntemiyle Çözümlemesi ve Karşılaştırılması", Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
	Aydoğdu, C. (2018)	"Arguvan Yöresi Geleneksel Törenlerimizde Müzik Sanatının Kullanımına Yönelik Tespitler", İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
	Karaca, N. (2020)	"Âşık Kul Duran'ın Hayatı ve Sanatı Üzerine Bir İnceleme", Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
Makale	Kılıç, H.B. (2008)	"Her Yönüyle Arguvan", 1. Ulusal Arguvan Sempozyumu, Ankara Arguvanlılar Derneği Yay, Ankara.
	Pekşen, G. (2008)	"Gönül Erenlerinin Sesi", 1.Ulusal Arguvan Sempozyumu, Ankara Arguvanlılar Derneği Yay, Ankara.
	Bulgan, M. (2009)	"Malatya-Arguvan Bölgesi Saha Araştırması ve Etnomüzikoloji Açısından Önemi", Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Adıyaman.
	Aslan, T. V. (2010)	"Arguvan Yöresi Halk Oyunları Müzikleri" 2.Ulusal Arguvan Sempozyumu, Ankara Arguvanlılar Derneği-Arguvan ve Köyleri Eğitim Kültür Vakfı Yay, Ankara.
	Bulgan, M. (2010)	"Arguvan Müziğinin Türk Folklorundaki Yeri", 2.Ulusal Arguvan Sempozyumu, Ankara Arguvanlılar Derneği-Arguvan ve Köyleri Eğitim Kültür Vakfı Yay, Ankara.
	Ergün, N. (2010)	"Arguvan Türkülerinin Duygu Analizi ve Psikolojik İşlevi", 2.Ulusal Arguvan Sempozyumu, Ankara Arguvanlılar Derneği-Arguvan ve Köyleri Eğitim Kültür Vakfı Yay, Ankara.
	Özdemir, M.A. (2010)	"Arguvan Ezgilerinin Halk Müziğine Etkileri ve Halk Müziğinin Arguvan Müziğine Etkileri", 2.Ulusal Arguvan Sempozyumu, Ankara Arguvanlılar Derneği-Arguvan ve Köyleri Eğitim Kültür Vakfı Yay, Ankara.
	Öztürk, O.M. (2010)	"Gelenek ve Modern Arasında Arguvan Müzik Kültürü", 2.Ulusal Arguvan Sempozyumu, Ankara Arguvanlılar Derneği-Arguvan ve Köyleri Eğitim Kültür Vakfı Yay, Ankara.
	Türkmen, U. (2010)	"Ulusalardan Evrensel Arguvan Ezgileri", 2.Ulusal Arguvan Sempozyumu, Ankara Arguvanlılar Derneği-Arguvan ve Köyleri Eğitim Kültür Vakfı Yay, Ankara.
	Elçi, A. (2011)	"Arguvan Âşıklık Geleneği", 3.Ulusal Arguvan Sempozyumu, Ankara Arguvanlılar Derneği Yay, Ankara.
	Şahin, H. (2014)	"Arguvan Yöresindeki Ağıtlar Üzerine Bir Araştırma", 4.Ulusal Arguvan Sempozyumu, Kültür Bakanlığı-İnönü Üniversitesi-Arguvan Kaymakamlığı-Ankara Arguvanlılar Derneği Yay, Malatya.
	Akkuş, Ü.	"A Swot Analysis Of Arguvan Türkü Festival", Metropolitan Tourism Experience Development, Macaristan-Budapeşte.

Akkuş, G. (2015)	
Haşhaş, S. İmik, Ü. Aydoğdu, C. (2015)	“Arguvan rnekleminde Dede Sazının Organolojisi ve İcra zellikleri”, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sivas.
Haşhaş, S. İmik, Ü. Aydoğdu, C. (2015)	“Malatya/Arguvan Halk Müziği Kültürü zerine Bir Araştırma”, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, Ankara.
Akkuş, Ü. (2016)	“Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Bağlamında Arguvan Türkülerinin Sürdürülebilirliği”, İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, Malatya.
Şahin, H. (2018)	“Malatya-Arguvan Yöresinde Zakirlik Kurumu”, Gelenekte Dn ve Bugünü, Erciyes Üniversitesi 1. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, Kayseri.
Akkuş, Ü. Akkuş, G. (2018)	“Local Female Performers In Publicity Of Arguvan Folk Songs, As An Element Of Intangible Cultural Heritage”, Academic Research In Social, Human And Administrative Sciences-1, Ankara.
Akkuş, Ü. Akkuş, G. (2021)	“Somut Olmayan Kültürel Miras Kapsamında Arguvan Türkülerinin İçerik Analizi”, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi
Dağdeviren, M. (2021)	“Arguvan Yöresi Halk Müziği Eserlerinde Usul, Metrik Yapı ve Dzm Sistemleri”, Sanat ve İnsan Dergisi.
Mustan Dönmez, B. (2021)	“Arguvan Yöresi Müzik Kültürünün Genel Karakteristiği ve Bölgesel zellikleri”, Deryadan Damlalar Arguvan, İnönü Üniversitesi Yayınevi, Malatya
Mustan Dönmez, B. Dağdeviren, M. (2021)	“Arguvan Yöresi İnanç Müziği İçeri Makamı zerine Yapısal ve Kültürel Analiz”, Deryadan Damlalar Arguvan, İnönü Üniversitesi Yayınevi, Malatya.
Mete, H.S. (2021)	“Malatya-Arguvan Yöresi Halk Müziğine Genel Bir BakıŐ, Deryadan Damlalar Arguvan, İnönü Üniversitesi Yayınevi, Malatya.

4. Sonuç

Etnomzikolojik kuramsal ereve temelli yaklaŐımla kültür ve müzik analizi konulu çalışmalar, ülkemizde yeni bir çalışma alanı sayılmakla birlikte müzik kurumlarının sayı ve çeşitlilik bakımından artması ile akademik yayın ve lisansüstü eğitim seçenekleri ile ilgi çekici bir özellikte günden güne Őekillenerek geliŐen bir alan olarak karŐımıza çıkmaktadır.

1997-2021 yılları arasında Arguvan yöresi müziği konulu akademik literatür ile oluşturulan bu araştırmada, 1 doktora tezi, 8 yüksek lisans ve 22 makale olmak üzere toplam 31 akademik yayın incelenmiş ve analiz edilmiştir. Yapılan içerik analizi sonucunda ilgili literatürde seküler müzik ve dini müzik ile oluşmasının yanında karma başlığı altında müzik sosyolojisi temelli konularında olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar, çalışma içerisinde frekans ve yüzde tabloları ile değerlendirilmiştir.

Çalışmada yayınların yıllara göre dağılımı bize bu sürecin ilk kısmında değişken bir grafik ortaya koysa da özellikle 2013 yılından sonra alana yönelik çalışmaların sayısında dikkat çekici oranda bir artış olduğu sonucuna götürmektedir.

Literatürün yabancı dilde yayımlanma durumu ele alındığında 2 yayın, %6 oranda İngilizce olarak hazırlanmıştır. Yabancı dilde hazırlanan yayınların uluslararası standartlarda ele alınan etnomüzikolojik dokunun farklı uluslararası bilimsel platformlarda tartışılmasına katkı sağlaması beklenmektedir.

Arguvan yöresi müziğinin konu edildiği bu çalışmanın, yöre müziği literatürünü bir bütün olarak ortaya koymasının yanında, etnomüzikoloji alanında yapılacak tezlerin ve makalelere ilham sağlayacağı düşüncesi ile Türkiye’de müzik bilimi araştırmaları bağlamında alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Büyüköztürk, Ş. vd, (2018). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Pegem Akademi.
- Haşhaş, S., İmik, Ü., Aydoğdu, C., (2015). Malatya/Arguvan Halk Müziği Kültürü Üzerine Bir Araştırma, Ankara: Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi.
- Mustan Dönmez, B. (2019). Etnomüzikolojinin Temel Kavramları, İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Sönmez V., Alacapınar F. (2018). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şen, M. E. (2021). Etnomüzikolojik Açından Seymenlik, Ankara: Gece Kitaplık.